

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เกิดมามีความสุขมาก แต่เวลาที่มีความทุกข์ล่ะ เวลาที่มีความทุกข์มีความสุขคับแคบ
ใจนะ ไม่อยากอยู่เลย โลกนี้ไม่มีความสุขเลย เห็นไหม เรื่องของโลก แล้วถ้าไม่มีกรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านพ้น
จากกิเลส ท่านพิจารณาของท่านเพราะสร้างบุญญาธิการมา พระโพธิสัตว์นะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เกิดเป็นจักรพรรดิ เกิดเป็นกษัตริย์ไม่รู้
ที่รอบๆ” คนเกิดเป็นกษัตริย์ เกิดมาว่าจะมีความสุขทางโลกๆ เป็นความเห็นของโลกนะ
แต่เวลาเป็นจักรพรรดิเป็นผู้รับผิดชอบ คุณสิอย่างกษัตริย์ เวลาท่านรับผิดชอบเรื่อง
ภาระหน้าที่ของประเทศชาติ ทำไมประชาชนถึงกลางคืนก็ได้พักผ่อน ทำไมกษัตริย์ต้อง
แบกรับภาระขนาดนี้ แต่เราก็มองกันว่าจักรพรรดิ กษัตริย์นั้นมีความสุขมาก แล้วเวลา
สร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์นี้ต้องผ่านอย่างนี้หลายรอบมากๆ แล้วเราก็มอง
กัน

เวลามีความสุข โลกนี้เป็นของเราเลย โลกนี้มีความสุขมาก เวลาเรามีความ... โลก
นี้ทำไมมัน...ขนาดนี้เห็นไหม แต่เวลาสิ้นจากกิเลสแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ชาติสุดท้ายเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วบรรลุธรรมด้วย... (เทพขัดข้อง)

นี่รู้แจ้งโลกก็ตื่นไปกับเขาอะ เพราะอะไร เพราะเวลาเราเกิดมานี้ชีวิตของเราเห็น
ใหม่ เกิดมาเพื่ออะไร? ชีวิตนี้ถ้ามีความสุขของเราเลย แต่มีความสุข โลกนี้เป็นของเราเลย
เราก็จะประมาทกับชีวิตซะใหม่ เรื่องชีวิตก็อยากอยู่ อยากมีความสุขตลอดไป เวลา
มีความทุกข์ขึ้นมาปฏิเสธมัน นี่ค้นหา วิวัดค้นหา ค้นหาคความทะยาน วิวัดค้นหาคือการ
ปฏิเสธมัน แต่สิ่งนี้เป็นความสุขไม่ได้ มันเป็นความสุขขนาดไหนมันก็เป็นอนิจจัง มัน
เป็นของชั่วคราว

โลกนี้เกิดมา เห็นไหม มีการพลัดพรากเป็นที่สุด หนึ่งชีวิตนี้ให้เราทำคุณงาม
ความดี ให้เราสะสมใจ เกิดมาจะหยิบอะไรติดไม้ติดมือไป เวลาเราหยิบอะไรติดไม้ติด

มือไปเราเห็นนะ แต่เวลาบุญกุศลมันติดใจไปเราเห็นใหม่ เวลาบาปอกุศลมันติดหัวใจเราไปเราเห็นใหม่ แล้วบาปอกุศลให้ผลเป็นทุกข์ กุศลให้ผลเป็นความสุข เราก็เวียนตาย เวียนเกิดจะมีความสุขทุกข์ความสุขไปกับโลกเขา

แต่ถ้าเราไม่ประมาทเราอยู่กับธรรมละ เห็นใหม่ “เนกขัมมบารมี” คุณิโลกนี้ถ้ามีความสุข ชีวิตการครองเรือนก็มีความสุขของเขา เนกขัมมะคือว่าเราไม่ครองเรือน แต่ว่าชีวิตของเราใช้ชีวิตเพื่ออะไร เพื่อสะสมให้กำลังมันแก่กล้า ให้มันมีผละ

คุณกสิพาลี คนนี้เขามีกำลัง เขามีทักษะ เขาแข็งแรงเขาก็มีโอกาสชนะ เขามีโอกาสชนะเพราะอะไร? เพราะเขามีคู่ต่อสู้ไง นี่ก็เหมือนกัน เรามีกำลังใจ เรามีกำลังของเรา เรามีทักษะของเรา แต่กิเลสของเรา ถ้ามันมี...ขึ้นมา เห็นใหม่ เราต่อสู้กับกิเลส เราต่อสู้กับตัวเราเอง เราแพ้ทุกทีเลย เราแพ้ตลอดๆ เพราะอะไร เพราะผละสิ่งที่เราสร้างสมมานี้

คุณิเวลาเราภาวนา แล้วเราภาวนาไม่ได้ผล เราเสียใจ เราทุกข์ใจ ไม่ต้องไปทุกข์ใจเสียใจ ขณะที่เราภาวนานี้ละ มันเป็นบุญกุศลมหาศาล เพราะอะไร? เพราะการสละทาน โลกนะถ้าคนที่ใจเขาหยาบนะ เขาสละทาน เขาตระหนี่ถี่เหนียว เขาไม่ยอมสละ เขาสละของเขาไม่ได้หรอก เขาตระหนี่ของเขา แต่คนที่เขาสละของเขาทุกวัน สิ่งนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา มันสละจนเป็นเรื่องของธรรมดา คือจิตมันเสียสละจนมันเป็นปกติของใจ มันเป็นสภาวะแบบนั้น

แล้วการภาวนาละ การภาวนา นี่การเสียสละอย่างนั้นเขามีวัตถุประสงค์ของ เขามีเจตนาของเขาบริสุทธิ์ เวลาเราจะภาวนาขึ้นไปนี่คนไม่เคยภาวนาเลย คนลงไปนั่งสมาธินี้ ห้านาทีสิบนาที เขาไม่กล้าหยุก เหมือนกับลูกกองไฟเลย ลูกกองไฟนะเรากล้าลุยไหม

นี่ก็เหมือนกัน นั่งสมาธิขึ้นมา พอนั่งเข้าไปมันหงุดหงิด มันเป็นไปทุกอย่าง นี่การเสียสละอย่างนี้ เสียสละเห็นใหม่ บุญกิริยาวัตถุ บุญกิริยาเห็นใหม่ กิริยาของเรา การกระทำของเราเป็นวัตถุอันหนึ่ง มันเป็นมายาอันหนึ่ง นี่เหมือนกันเคลื่อนไหวไป แต่เรามองเห็นอันนี้ไง แล้วเราเสียสละอย่างนี้ เรามานั่งสมาธิภาวนา เราเอาร่างกายของเราที่ถวายเป็นอสังขารแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าละ แต่กิเลสมันต่อต้านไง เวลาภาวนาไปมันมี

ความทุกข์ความร้อน มันต่อต้านไปในหัวใจ ในหัวใจเวลาภาวนามันถึงเป็นกุศลมหาศาล มหาศาลตรงไหน

มหาศาลตรง หนึ่ง คนจะเข้าไปลุยไฟนี่ เพราะไฟมันร้อนมันก็ไม่กล้าอยู่แล้ว คนจะนั่งสมาธิภาวนาเราจะไหวไหม เราจะมีกำลังใจไหม เวลาเราจะไปลุยไฟมันมีกองไฟให้เราลุยนะ แต่เวลาเราจะไปลุยกับกิเลส มันเป็นเรื่องกิเลสขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง คือเราจะชนะตัวเราเองไง เราเอาตัวเราเองถวายพระพุทธเจ้า เราเอาภริยาเราถวายพระพุทธเจ้า มันจะมีบุญไหม แต่คนมองไม่เห็นไง บุญอันละเอียดขึ้นมาไม่เห็นนะ

แต่ถ้าเป็นวัตถุ คนนั้นถวาย คนนี้ถวาย โอ๊ย ทำไมคนนั้นมีบุญกุศล เราถวายห้าสตางค์ สิบบาทห้าบาท ทำไมเราไม่มีบุญกุศล

มันอยู่ที่เจตนาละ เจตนาของเรา ความเจตนาของเรามันเข้าถึงหัวใจของเรา แล้วเวลาเราภาวนาขึ้นมาเนี่ย เวลาจิตมันสงบเข้ามาเนี่ย ขณะที่ว่าเทวดาเขายังรู้เลย อยู่ในป่าในเขา เวลาจิตสงบขึ้นมาเทวดาเขาจะปกป้อง เพราะเขาได้บุญกับใจดวงที่สงบเข้ามา แต่พวกเราไม่รู้เพราะว่าความคิดนี้ เห็นหน้าคนแต่ไม่รู้ความคิดใจ

แต่ความคิดมันเป็นพลังงานอันหนึ่ง จิตส่งจิต เห็นไหม เวลาเราสร้างบุญกุศลแล้วเราอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ใครเป็นคนอุทิศละ สิ่งที่เราสละออกไปก็เป็นวัตถุนะ ร่างกายเราก็เป็นวัตถุนะ เป็นโลกหมดเลย แต่หัวใจความรู้สึกอันนี้เราอุทิศ เวลาอุทิศส่วนบุญส่วนกุศล เรานึกถึงเราอุทิศ เราเอาใจถึงใจ อุทิศถึงเจ้ากรรมนายเวร อุทิศถึงพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเรา อุทิศถึงผู้ที่มีบุญกุศลมีคุณประโยชน์กับเรา อุทิศไปๆ ถ้าท่านที่ถึงภาวะที่ควรได้รับก็รับ ถ้าท่านที่ไปเกิดที่เหนือกว่าบุญของเขาดีกว่าเรานี้ เขาก็ไม่เอาของเรา

เหมือนเด็ก เด็กเอาของมาให้เรา เด็กมันเล่นไปตามประสาของมันแล้วมันว่าของมันดีมาก มันมาให้เราๆ ก็รับไว้ ถ้าเราเห็นว่าเอาน้ำใจเขา แต่ถ้าเป็นความจริงเราจะไปเอาอะไร มันเป็นเรื่องของเด็กๆ เขา บุญกุศลก็เหมือนกัน ถ้าไปเกิดภพที่ดีกว่ามันจะเป็นสภาวะแบบนั้น นี่ใจมันถึงใจ เห็นไหม

นี่เรื่องของใจมันสำคัญมาก เรื่องของใจสำคัญมาก แต่สิ่งที่ว่าใครจะจับต้องได้ละ คิดหรือว่าเรื่องของใจจับต้องไม่ได้ๆ ถ้าจับต้องไม่ได้ เหมือนกับที่ไปถึงที่เป้าหมายนี้ เรา

ไปถึงกรุงเทพด้วยกันใครจะอธิบายถึงกรุงเทพไม่ได้เป็นไปได้ไหม คนไปถึงกรุงเทพแล้วไม่สามารถอธิบายถึงว่าสภาวะของกรุงเทพว่าเป็นอย่างไร เขาไม่เคยเห็น เขาเป็นการคาดการหมายเอา

นี่ก็เหมือนกัน การที่สื่อความหมายกันได้ เห็นไหม ความสงบของใจ ปัจจุบันนี้ใครก็ว่าว่างๆ แต่ไม่สามารถพูดถึงความว่างได้ถูกต้อง ถ้าเป็นความว่างนะ จิตมันมีสติอยู่ๆ สักแต่ว่ารู้ขนาดไหนมันก็อธิบายได้...อธิบายได้...นี่สภาวะนี้มันรู้ คนที่มันรู้เหมือนอาหาร อาหารที่เราเอาเข้าปากรสชาติเป็นอย่างไร เราต้องรู้ เพราะเราใส่ปากของเรา แต่ถ้าอาหารมันอยู่ในจานนี้ เราไม่รู้หรือว่านี่อร่อย เขาว่าอร่อย เขาว่าดี แต่อาหารนั้นไม่เคยถึงปากเราเลย เราจะไม่รู้รสชาติอาหารนั้น เราไม่สามารถที่จะอธิบายรสชาติอาหารนั้นได้ แต่ถ้าอาหารนั้นถึงปากเราแล้วเราก็ต้องบอกได้

ความว่างก็เหมือนกัน จิตมันสงบเข้ามา มันเป็นแค่พลังงานเฉยๆ นะ พลังงานเท่านั้น ทักษะคือปัญญาไง แพ้ชนะกัน ก็พาดชนิดใดก็แล้วแต่ ทักษะของเขาดีขนาดไหน เขาฝึกซ้อมมาขนาดไหน จังหวะโอกาสของเขาดีขนาดไหน เขาจะเป็นฝ่ายชนะ นี่ก็เหมือนกัน โอกาสของเราปัญญาจะเกิดขึ้นมาขนาดไหนต้องทำความสงบของใจเข้ามา ความสงบของใจเข้ามาให้มันเกิดเป็นภาวนามยปัญญา ให้เป็นปัญญาวิริทธิ์ผูกคอง ให้เป็นปัญญาการชำระกิเลส ไม่ใช่เป็นปัญญาในแบบของเรานี้ละ ปัญญาแบบของเรานี้ปัญญาของกิเลสพาใช้ซะ ปัญญาที่กิเลสเราพาใช้เพราะมันอ้างตลอดเห็นไหม

คุณสิ เวลาภาวนาเข้าไปมันจะเลบออกมาจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนี้ จะเป็นอย่างนั้น เพราะอะไร? เพราะมันไม่มีฐาน ไม่มีสมาธิรองรับ ถ้ามีสมาธิรองรับ มันจะเลบออกมาอย่างนั้นไม่ได้ จะเป็นหนึ่งเดียว มันเป็นเอกัคคตารมณ์ มันเป็นที่ตั้งมั่น มันเป็นที่พึ่งพิง... เหมือนกับเขาเล่นกีฬากัน เห็นไหม เขานิ่ง แล้วเขาเล่นกีฬาฝ่ายตรงข้าม จะไม่รู้ว่าเขาจะใช้ทักษะอะไรมาต่อสู้กับเราเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อปัญญามันเกิดมันจะเป็นเอกภาพ มันจะเป็นเอกภาพของมัน เพราะมันมีสัมมาสมาธิ แต่ถ้ามันเลบออกไปอย่างนั้นสมาธิไม่พอแล้ว สมาธิต้องกลับมาทำความสงบของใจแล้ว ต้องกลับมาพักสร้างพลังงานอันนี้แล้ว เพื่ออะไร? เพื่อจะเข้าไปชำระกิเลสอันนี้ไง

สิ่งที่ชำระกิเลส เห็นใหม่ บอกโลกใจ โลกนี้เป็นของเรา ถ้ามันเป็นความคิดของเขา โลกนี้เป็นของเรา เราประมาทในชีวิตนะ ประมาทในชีวิตแล้ว เพราะอะไร? เพราะสิ่งที่ว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเตือนพระอานนทนะ “อานนท์ เฮอร์ระลึกถึงความตายวันละกัณฑ์” เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกระลึกถึงความตายทุกลมหายใจเข้าออกเลย แต่พระอานนท์บอกระลึกถึงความตายในขณะนั้นๆ เห็นใหม่ว่าประมาทแล้วๆ แต่ถ้าเรายังประมาทในชีวิต เราว่าโลกนี้เป็นความสุขมาก อนิจจังนะ คุณติ สิ่งแวดล้อมต่างๆ มันไม่คงที่ของมันหรอก ก็สิบปีมันต้องเปลี่ยนสภาพของมันไป สิ่งนี้มันคงที่ไม่ได้ โลกนี้เป็นอนิจจัง

โลกนี้เป็นอนิจจัง โลกนี้เป็นอนินไตย อนินไตยมันเป็นสภาวะแบบนี้ คุณติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าภักดิ์นี่เป็นองค์ที่ ๔ แล้ว ยังมีพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ในโลกนี้อีกต่อไป ยังมีพระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในอีกข้างหน้าต่อไป มันแปรปรวนไปในสภาวะแบบนี้

แล้วเราย้อนกลับมาในทางวิทยาศาสตร์ คุณติคุณแผ่นดินไหว คุณการเปลี่ยนแปลงของเปลือกโลก มันจะเปลี่ยนแปลงในสภาวะแบบนี้ มันจะอุดมสมบูรณ์ขึ้นมา มนุษย์เกิดขึ้นมามากจะใช้ทรัพยากรมาก มันจะผลาญไปสภาวะแบบนั้น แล้วต่อไปมันจะเปลี่ยนแปลงสภาพของมันจนถึงที่สุดแล้วพระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้อีกคนหนึ่ง โลกเป็นอนินไตยคือมันจะมีอย่างนี้ มันจะแปรสภาพอย่างนี้ตลอดไป

แล้วในปัจจุบันนี้เราย้อนกลับมาที่เราติ แล้วเราเกิดมาในปัจจุบันนี้พระศรีอริยเมตไตรยก็มาตรัสรู้อย่างนี้ ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มาตรัสรู้อย่างนี้ อริยสัจคืออันเดียวกัน ต่างกันโดยกาลเวลาเท่านั้น ต่างกันคือกาลเวลา เห็นใหม่ อกาลิก กาลเวลามันเป็นเรื่องของกาลเวลา แต่อกาลิกไม่ใช่กาลไม่ใช่เวลา คืออริยสัจอันเดียวกัน ทุกข์อันเดียวกัน สุขอันเดียวกัน หัวใจอันเดียวกัน

แต่ถ้าเราไม่ตื่นไปกับโลก โลกนี้มีความสุข เพราะบุญกุศลพาให้เราเกิดเจอความสุขอย่างนี้ แต่เราไม่ประมาทกับโลกนี้ โลกนี้ไม่ใช่ของเรา อยู่ชั่วคราวแล้วต้องจากกันไป แม้แต่ร่างกายยังต้องพลัดพรากจากมันไป ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราถึงจะไม่ประมาทในชีวิต แล้วเอาสมบัติอันมีค่าเพชรนิลจินดา มันอยู่เป็นสมบัติของโลกนะ

เราเป็นเจ้าของสมบัตินั้น เรามีขนาดไหน ถ้าเราจะเสียชีวิตในขณะที่เรารู้ เราก็จะให้เป็นมรดกตกทอดกับคนอื่นไป

แต่เวรกรรมมันเป็นของเรา แล้วพุดถึงอริยทรัพย์มันเป็นของเรา ขณะที่เรตายไปมันหมดโอกาสนะ หมดโอกาสหมายถึงหมดโอกาสในขณะปัจจุบันนี้ มันเหมือนกับฉากละครฉากหนึ่ง ถ้าฉากละครฉากหนึ่ง ในขณะที่กำลังมีโอกาสจะแก้ไขได้ ฉากละครที่จบไปแล้วนี่เราหมดโอกาสแล้ว เราไปอยู่ในสถานะใหม่แล้ว เราก็ยังเข้าใจเพราะในปัจจุบันวันเวลามันเปลี่ยนไป เรารู้ทัน เห็นใหม่ แต่ขณะเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติไปนี้ จิต (เทพขัดข้อง)...แต่สถานะใหม่ สถานะใหม่ก็เกิดเป็น เทวดา อินทร์ พรหม ประมาทก็ได้

คูสิพาหิยะที่ว่าไปภาวนากัน แล้วหมูกณะสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไป แล้วตัวเองยังไม่สำเร็จมาเกิดใหม่ เห็นใหม่ แล้วเข้าใจว่าไง พอเรือแตกมาเข้าใจว่าตัวเองมีคนมาศรัทธามาก เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ นี้ผู้ที่เคยปฏิบัติมาด้วยกันมาเดือน “เธอไม่ใช่พระอรหันต์หรอก เธอไม่ใช่ เธออย่าดู” ขณะปัจจุบันนี้พระอรหันต์เกิดแล้ว ให้ไปฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” พอไปฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เดียวเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเลย

กาลเวลามันเปลี่ยนไปอย่างนี้ แม้แต่หมูกณะเดียวกัน หมูกณะที่ว่าไปภาวนากันบนภูเขาตัดที่ว่าสำเร็จไปก็มี พาหิยะที่ไม่สำเร็จมาเกิดใหม่ เห็นใหม่ กาลเวลานี้หมุนไปอย่างนั้น สถานะใหม่ๆ ของพาหิยะ ตอนที่เห็นพระด้วยกัน ๗ องค์ที่ไปอยู่บนภูเขาตัดนั้น องค์หนึ่งสำเร็จไป อีกองค์หนึ่งเป็นพระอนาคา แล้วเป็นเทวดาก็มี แล้วไม่สำเร็จตายไป นี้เกิดสถานะใหม่ ก็ไปภาวนาด้วยกัน ทำไมมาเป็นพ่อค้าแล้วกล่าวดูว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ละ นี้เวลาเกิดมาแล้วความคิดมันเปลี่ยนแปลง มันเป็นสถานะใหม่ ความเป็นสถานะใหม่มันจะทำให้เราอยู่ในสถานะนั้น

ถึงบอกว่าเวลาใครมาปลุกศรัทธาใจ ถ้ามันมีศรัทธามันมีเชื่อในหัวใจ เวลาเจอครูเจออาจารย์ สิ่งที่พุดนี้มันตรงกับความรู้สึกของเรา แต่ถ้ามันมีการต่อต้านเราไม่ใช่ครูไม่ใช่อาจารย์ของเรา คูสิในสมัยพุทธกาลนี้เวลาผู้ที่มีลาภมาก พระสิวลีมีลาภมาก พระกัสสปะ เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า

“กัศสปะ เธอก็เป็นพระอรหันต์ ทำไมเธอต้องถือธุดงค์ตลอดชีวิตล่ะ เธอทำเพื่อเหตุใด”

“ทำเพื่อให้อนุชนรุ่นหลังให้เป็นคติ ให้เป็นที่เตือนใจ”

ตำราเป็นตำรา แต่คนที่อ่านตำราแต่ไม่มีแบบอย่างทำก็จะต้องไปค้นคว้าเอา ค้นเตาเอา เตาเอาเอง นี่เป็นคติเป็นตัวอย่างมา นี่สร้างสมบุญญานุการไป นี่เราเกิดมาเจอครู เจออาจารย์ของเรา ถ้าเราเชื่อเราศรัทธาของเรามันก็จะ เป็นโอกาสของเรา โลกนี้ไม่ใช่ของเรา โลกนี้เกิดมาเพื่ออยู่ชั่วคราว แล้วเราจะต้องพลัดพรากจากโลกนี้ไป มีความสุขก็อยู่กับความสุข ไม่ใช่ปฏิเสธ แต่ไม่ไปประมาทกับชีวิตนี้ เอวัง